

Postbus 619 3300 AP Dordrecht

Raadsinformatiebrief

Aan de (plv.) leden van de Drechttraad

Bezoekadres

Spuiweg 5
3311 GT Dordrecht

IBAN: NL66BNGH0285127853
BIC: BNGHNL2G

Telefoon: 078-770 7018

E-mail: aa.kool@drechtsteden.nl

Bijlage(n): geen

Behandeld door: A.A. Kool

Onderwerp: Januaribrief GRD/SDD

Datum: 19 februari 2020

Ons kenmerk: BDR/20/2415202

Geachte dames en heren,

Toelichting

Voor u ligt de 'januaribrief' van de GRD/SDD. In deze brief schetsen wij kort de ontwikkelingen binnen het werkveld van de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) die zich voordoen of hebben gedaan na de vaststelling van de primaire begroting 2020. De geschetste ontwikkelingen zullen worden verwerkt in de op te stellen Jaarrekening 2019, de 1^e programmaverantwoording 2020 en de Primaire begroting 2021. Deze producten worden geagendeerd voor behandeling in de Drechttraad van juli 2020.

Naast de processen van het opstellen van voornoemde P&C-producten wordt op dit moment ook gewerkt aan een voorstel voor invulling van de taakstelling (met gemeenten en maatschappelijke instellingen), aan een nieuw financieel kader Sociaal Domein (met de portefeuillehouders sociaal en middelen), aan een samenwerkingsagenda met de gemeenten en aan de verdere uitwerking van de regionale visie sociaal domein.

In deze brief wordt kort in gegaan op:

1. Regionale en landelijke ontwikkelingen
2. Participatiewet
3. Drechtwerk
4. WMO
5. Minima
6. Schuldhulpverlening

Ad 1. Regionale en landelijke ontwikkelingen

In Nederland komt aan de daling van de werkloosheid een eind. Het laagste punt is in maart 2019 bereikt; daarna is er landelijk weer een toename waar te nemen. In de Drechtsteden heeft deze ontwikkeling zich de laatste maanden van 2019 gemanifesteerd. Onze doelstellingen zijn echter vrijwel gehaald.

Volgens de Divosa-benchmark is de uitstroom naar werk binnen de Drechtsteden toonaangevend in Nederland. De samenstelling van het bijstandsbestand is echter veranderd. Het kost relatief meer doorlooptijd en inspanning om de moeilijker te bemiddelen groep naar duurzame arbeidsparticipatie te begeleiden. De kosten van re-integratie nemen daarmee toe en vragen om vernieuwing van het productaanbod. Een toename van het bijstandsbestand door het stagneren van de afname van de WW-uitstroom en een grotere complexiteit van het bestand, zullen impact hebben op het doorzetten van de dalende lijn.

Het WMO beeld over 2019 bevestigt de opgenomen raming van de groei in kosten en aantallen die in de begroting 2020 is opgenomen. Door onder meer ingezette beheersmaatregelen en scherp contractmanagement lukt het om de kosten minder hard te laten meestijgen. De komende jaren is een toename van de vraag onvermijdelijk, terwijl tevens de externe en daarmee niet-beïnvloedbare kosten zullen stijgen. De stijging van de zorgkosten en de aantallen zijn een gevolg van maatschappelijke en economische factoren (bijvoorbeeld de zogenaamde dubbele vergrijzing, loon- en prijsontwikkelingen). Daarnaast heeft de invoering van het abonnementstarief geleid tot een forsere groei van aantal klanten/voorzieningen dan aanvankelijk verwacht. Landelijk gezien geven de meeste gemeenten aan in 2019 met een forse stijging van de uitgaven te worden geconfronteerd, in belangrijke mate veroorzaakt door de invoering van het abonnementstarief. Cijfers op basis waarvan een vergelijking kan worden gemaakt zijn nog niet beschikbaar. Het onderzoeksbureau Significant monitort deze ontwikkelingen in opdracht van VWS en komt in de tweede helft 2020 met de eerste bevindingen.

Bij het minimale beleid lijkt de groei van het bereik te stagneren en is de voorziene groei daarmee iets lager dan verwacht. De achtergronden hiervan worden onderzocht. Bepaalde groepen, zoals bijvoorbeeld de werkende armen, lijken moeilijk te bereiken.

De conceptbegroting 2021 van de SDD zal gebaseerd zijn op een zo reëel mogelijke raming van de huidige activiteiten en het huidig beleid. Tegelijkertijd zullen separaat (nieuwe) beleidsvoorstellen worden voorgelegd. Hierbij kunt u denken aan onderwerpen zoals de nieuwe Wet Inburgering, beleidsontwikkelingen binnen de Participatiewet (zie 2) en voorstellen voortvloeiend uit de bezuinigingsmaatregelen, innovatie en de visienota. Deze voorstellen zullen niet allemaal eenzelfde diepgang hebben omdat sommige zaken nog finaal moeten worden behandeld in de Kamer. Wel zal een inschatting worden gemaakt van kosten en (rijks)inkomsten. In de tijd dat de conceptbegroting 2021 in routing is zal ook de meicirculaire verschijnen. Indien mogelijk zullen wij de daaruit voortvloeiende consequenties nog aan u voorleggen, zodat een integrale afweging mogelijk is.

Ontwikkeling Rijksfinanciering

Het Rijk financiert door middel van verschillende stromen de groei van het sociaal domein. De belangrijkste geldstromen zijn de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de BUIG. Wij volgen deze geldstromen nadrukkelijk via de Rijkscirculaires zoals de maart-, mei-, september- en de december-circulaires. In deze circulaires zijn het afgelopen jaar ook extra middelen voor het sociaal domein toegevoegd om te compenseren voor onder meer bestandsontwikkeling, loon en prijsindexatie. Zo is er bij de maartcirculaire 2018 voor de Drechtsteden € 2,4 mln. aan de algemene uitkering toegevoegd. Ook is de financiering van de re-integratie van nieuwe doelgroepen in 2019 ten opzichte van 2018 toegenomen met 19% en cumulatief met 21% in 2020 (septembercirculaire 2019). De afgelopen periode zijn ook de specifieke budgetten (Participatie-budget, WSW en BUIG) verhoogd. Tevens zijn er voor specifieke projecten gelden aan de algemene uitkering toegevoegd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: Perspectief op Werk (decembercirculaire 2019: €1 mln.) en Beschermd wonen (septembercirculaire 2019: € 0,9 mln.). Bij de meicirculaire compenseert het Rijk niet alleen de reguliere loon- en prijsstijgingen. Ook is aangekondigd op een aantal onderwerpen als gevolg van nieuw beleid de volumestijgingen mee te financieren, zoals Inburgering, het Breed Offensief en de Vroegsignalering Schulden. Door het Ministerie van SZW wordt momenteel gewerkt aan een meer op werkelijke uitgaven gerelateerde financiering van de Loonkostensubsidie. Dat zal voor de Drechtsteden een substantieel financiële verbetering betekenen voor de jaren 2021 en verder.

Ad 2. Participatiewet

Wet Inburgering 2021

Naar verwachting treedt per 2021 de nieuwe Wet Inburgering in werking. Door het Drechtstedenbestuur zijn de Drechtstedengemeenten gevraagd om in februari hun zienswijze kenbaar te maken waar de uitvoering van deze nieuwe wet neer te leggen. De voorbereidingen voor uitvoering zijn op verzoek van het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal gestart om de gewenste invoering op 01-01-2021 te halen.

Rijksbeleid/Breed Offensief

Staatssecretaris Van Ark is in 2019 het Breed Offensief gestart, om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen. Zij werkt met het ministerie, werkgevers, UWV en gemeenten aan een set van maatregelen, waarmee wordt beoogd bij te dragen aan de doelstelling om mensen met een beperking een kans te bieden op de arbeidsmarkt.

Wij verwachten komend jaar een wetsvoorstel van de staatssecretaris. Op basis hiervan kunnen we beter inschatten wat de beleidsmatige en financiële gevolgen van deze plannen zijn.

In de geest van de brede visie sociaal domein en met dank aan de landelijke subsidie aan arbeidsmarkt-regio's voor Perspectief op Werk, wordt door de SDD geëxperimenteerd met de investering in het ontwikkelen naar werk van de bijstandpopulatie. Dit gebeurt in samenwerking met partners zoals Drechtwerk, Smile, Stroomlijn en de werkgeversvereniging Drechtsteden. Daarnaast zijn ook het UWV, de vakbonden en het onderwijs aangehaakt. Voorbeelden hiervan zijn Perspct en de leerlijnen vervoer en zorg. Daarnaast wordt extra ondersteuning geboden aan 50-plussers in de bijstand om deze inwoners aan het werk te helpen; ook wordt extra ingezet op handhaving. De resultaten van deze projecten liggen ruim op schema. Omdat voor handhaving het zwaartepunt voor de projecten in 2020 ligt, is er sprake van onderbesteding voor wat betreft handhaving in 2019. Uw Drechttraad wordt met een separate raadsinformatiebrief over het project intensivering handhaving geïnformeerd.

Verloop aantal uitkeringsgerechtigden

Het aantal bijstandsgerechtigden is tussen 1 januari 2019 en 31 december 2019 gedaald van 6.447 naar 6.237. Daarmee is een daling van 3,3% gerealiseerd en is de ambitie vrijwel gehaald in 2019. Wel is er sprake geweest van een verhoging van het bestand in de laatste maanden waardoor de eindstand iets hoger ligt verwacht. Inmiddels is in januari 2020 weer een daling van het bestand gerealiseerd. De grafiek geeft weer dat de daling van het klantenbestand niet zal voortduren. Het CPB geeft onveranderd de prognose af dat het aantal bijstandsklanten gaat stijgen. Voor 2020 geeft het CPB nog een stabilisatie aan van

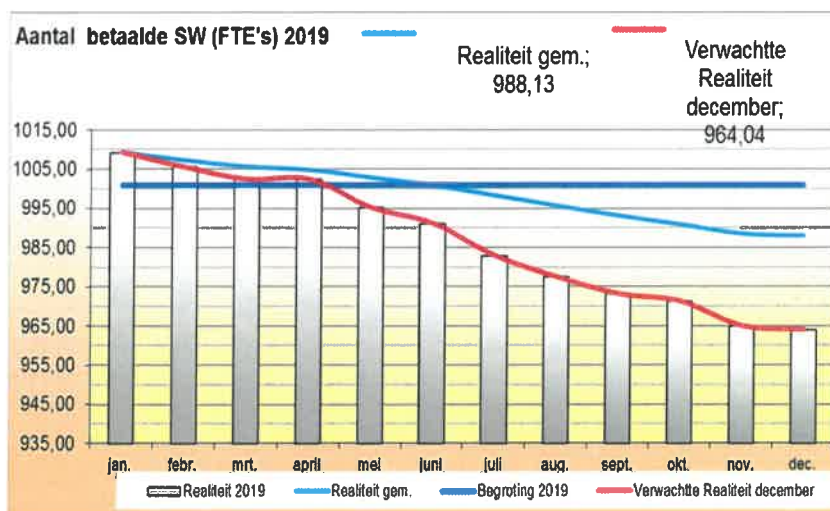
het aantal klanten; vanaf 2021 wordt een stijging voorzien. De SDD voorziet voor 2020 voor de Drechtsteden nog een minimale daling, waarna een stijging zal gaan plaatsvinden.

Ad 3. Drechtwerk

In deze brief geven wij u ook een stand van zaken vanuit de GR Drechtwerk, dit geheel ter informatie.

De verantwoording van Drechtwerk loopt volledig via de geëigende weg van het DB en AB.

Inhoudelijk vinden de GRD/SDD en Drechtwerk elkaar in toenemende mate in de opgave om kwetsbare inwoners door werk en naar werk te ontwikkelen. In de laatste bestuursrapportage 2019 van de GR Drechtwerk is navolgende grafiek gepresenteerd.

Hierin was al de verdere daling de SW-populatie te zien. Momenteel is bij de recente vastgestelde (update) begroting 2020 de verwachting dat deze zal uitkomen op een gemiddelde bezetting van 944 fte – het uitgangspunt voor de Drechtwerkbegroting 2020 was eerder 969 fte. De langere termijnverwachting (t/m 2023) wordt voorlopig nog gehanteerd. Omdat er alleen nog uitstroom is en geen “goedkope” instroom, en de lager ingeschaalde tijdelijke contracten van afgelopen jaren inmiddels zijn uitgestroomd, zal het

gemiddelde loon van de SW door cao-ontwikkelingen waarschijnlijk blijven stijgen.

Dit in tegenstelling tot eerdere berekeningen, waarbij de instroom tegen het minimumloon ook een positief effect had op het gemiddelde SW-loon.

Ad 4. Wmo

Groei van het aantal maatwerkvoorzieningen

Het afgelopen jaar was er conform verwachting een groeiende vraag naar Wmo-voorzieningen in de Drechtsteden. De aantallen groeien niet voor elke voorziening even snel. We zien bijvoorbeeld een forse groei op de huishoudelijke ondersteuning en de woonvoorzieningen. De groei voor bijvoorbeeld het aantal indicaties individuele begeleiding en dagbesteding is minder fors.

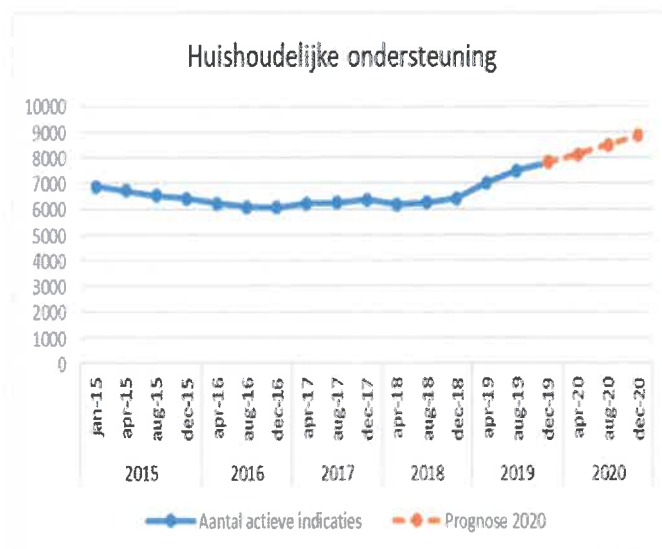
Er is een aantal oorzaken voor de groei van het aantal voorzieningen, namelijk:

- 1- de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage. Inwoners die voorheen zelf een oplossing zochten doen nu steeds vaker een beroep op de maatwerkvoorzieningen.
- 2- de dubbele vergrijzing. Mensen worden steeds ouder en blijven bovendien langer thuis wonen. Het aantal 65-plussers in relatie tot de totale bevolking groeit. Niet alleen procentueel, maar ook in absolute zin stijgt de komende jaren het aantal 65-plussers en in het bijzonder het aantal 80-plussers. Daardoor zal het beroep op maatwerkvoorzieningen de komende jaren nog verder toenemen.
- 3- de ambulantisering. Inwoners die vroeger ggz-ondersteuning ontvingen in een instelling, worden nu veelal ondersteund in de thuissituatie. Dit zorgt voor een toename op het aantal indicaties individuele begeleiding.

Ter illustratie van de algemene trend binnen volgt hierna een inzicht in de ontwikkeling van de huishoudelijke ondersteuning.

Huishoudelijke ondersteuning

De klantaantallen en kosten van de huishoudelijke ondersteuning zijn in 2019 fors gestegen. Vanaf januari 2015 zagen we vooral een daling van het aantal indicaties huishoudelijke ondersteuning. Vanaf medio 2018 is een lichte stijging zichtbaar.

In 2019 stijgt het aantal indicaties huishoudelijke ondersteuning fors (22%). De belangrijkste oorzaak is de wijziging van de eigen bijdrage per 2019. Klanten betalen niet langer een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Ongeacht het inkomen en de hoeveelheid ondersteuning is de eigen bijdrage maximaal €17,50 per vier weken. De verwachting is dat de stijging het komende jaar nog aanhoudt. Door een combinatie van de vergrijzing, de beweging naar langer zelfstandig thuis wonen en de invoering van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage zal het beroep op de huishoudelijke ondersteuning verder toenemen. Daarnaast zullen de uitgaven ook verder stijgen door de oplopende kosten als gevolg van afspraken in CAO en dergelijke.

Ad 5. Minima

We zien dat over heel 2019 de realisatie op het minimabeleid lager is dan verwacht. Opvallend is dat zich in de tweede helft van dit jaar afwijkende ontwikkelingen hebben voorgedaan ten opzichte van het eerste half jaar. Met name individuele bijzondere bijstand, PMB en bijzondere bijstand voor bewindvoering lieten in het eerste halfjaar een groei zien, waarna deze in de tweede helft afvlakte.

Het lijkt in eerste instantie een autonome ontwikkeling te zijn, die niet strookt met de groeiende doelgroep die onvoldoende rond kan komen en dus gebaat is bij ondersteuning vanuit het minimabeleid.

Om hier vanaf 2020 beter op te kunnen monitoren is het OCD gevraagd een actuele berekening van de doelgroep minima te maken, met daarbij een berekening van het huidige bereik van de verschillende minimaregelingen. Dit geeft meer zicht op de ontwikkeling binnen de doelgroep in onze regio. De uitkomsten van deze monitor kunnen van invloed zijn op de in de begroting gemaakte prognoses.

Ad 6. Schuldhulpverlening

We zien in 2019 een stijging van het aantal nieuwe trajecten ten opzichte van voorgaande jaren. In 2019 zijn er 1.229 nieuwe schuldhulptrajecten gestart. Daarbij hebben wij de samenwerking met ketenpartners geïntensiveerd en zetten in op vroegsignalering.

Vroegsignalering is een essentieel onderdeel van de aanpak van schulden. Door vroegtijdig schuldenproblematiek te signaleren, de oorzaken hiervan te achterhalen en hulp aan te bieden wordt erger voorkomen. Met dit instrument wordt al binnen de Drechtsteden geëxperimenteerd. Nieuw is echter dat het rijk ook werkt aan een wijziging van Wet gemeentelijke schuldhulpverlening om vroegsignalering te verankeren in de wet en het doorgeven en oppakken van signalen vanaf 1 januari 2021 verplicht te stellen voor partijen en gemeenten. Er is op dit moment geen zicht op welke financiële middelen er vanuit het kabinet meekomen op dit vlak, maar de voorgenomen wetswijziging leidt tot een structurele uitbreiding van taken op het gebied van schuldhulpverlening. De verwachting is dat er een toename zal zijn in het aantal meldingen en trajecten schuldhulpverlening.

In het Regeerakkoord is opgenomen dat gemeenten adviesrecht krijgen in het kader van beschermingsbewind op grond van problematische schulden en/of verkwisting. Het wetsvoorstel is momenteel in ontwikkeling; ook hierbij is geen zicht op eventuele financiële middelen vanuit het Rijk voor de uitvoering hiervan.

Verdere procedure, communicatie en uitvoering

De geschetste ontwikkelingen worden verder uitgewerkt in de op te stellen Jaarrekening 2019, de 1^e programmaverantwoording 2020 en de Primaire begroting 2021. Deze producten worden geagendeerd voor behandeling in de Drechttraad van juli 2020.

Hoogachtend,
het Drechtstedenbestuur,

drs. C.H.W.M. Post Mcm
secretaris

mr. A.W. Kolff
voorzitter

Kopie aan: Colleges en raden van de Drechtstedengemeenten
Drechtstedenbestuur

